

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

JERZY BAŃKA

WICEPREZES

Warszawa, dnia 28 września 2015 r.

Pan

Kazimierz Klejna

Przewodniczący Senackiej Komisji

Budżetu i Finansów Publicznych

Senat RP

Szanowny Panie Przewodniczący,

w związku z uchwaleniem przez Sejm w dniu 25 września 2015 r. **ustawy o zmianie ustawy - Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw** i skierowaniem jej pod obrady Senatu (druk 1104), która to wprowadza szereg zmian w związku z uchynieniem przepisów dotyczących bankowego tytułu egzekucyjnego, czego skutki będą miały wpływ na funkcjonowanie całego sektora bankowego, przekazujemy następujące uwagi z uprzejmą prośbą o ich uwzględnienie w trakcie procedowania przez Senat przedmiotowej ustawy.

1. Okres *vacatio legis*

Przyjęte w projekcie 14 dniowe *vacatio legis* w naszej ocenie jest niewystarczające i może powodować poważne komplikacje w sektorze bankowym, w związku z czym wnosimy o wydłużenie tego okresu przynajmniej do końca roku, co pozwoli podmiotom z sektora bankowego dostosować swoją działalność do nowej sytuacji prawnej. Należy zwrócić uwagę, iż Trybunał Konstytucyjny, motywach uzasadnienia wyroku P 45/12, wskazał, że należy odroczyć utratę mocy obowiązującej przepisów, ponieważ z chwilą natychmiastowego ogłoszenia wyroku w Dzienniku Ustaw nastąpi wyeliminowanie tych przepisów, co mogłoby doprowadzić do pewnego chaosu w obrocie bankowym. Czas zawieszenia utraty mocy obowiązującej przepisów jest dany przede wszystkim ustawodawcy po to, żeby uregulował tę sprawę na nowo, właściwie projektując odpowiednie przepisy intertemporalne, umożliwiając bankom właściwe dostosowanie procedur bankowych i systemów informatycznych oraz zmieniając właściwe przepisy pozostałych aktów. Kwestię tę poruszała podczas posiedzenia Podkomisji Stałej do spraw instytucji finansowych w dniu 24 czerwca br. Minister Leszczyzna wskazując m.in. na konieczność znowelizowania przepisów Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 czerwca 2004 r. w sprawie maksymalnych stawek taksy notarialnej (tj. Dz. U. z 2013 r. poz. 237)

Trybunał Konstytucyjny w pisemnym uzasadnieniu do wyroku z dnia 14 kwietnia br. wskazał, że *„Utrata mocy obowiązującej tych przepisów z dniem publikacji niniejszego wyroku w Dzienniku Ustaw byłaby niewskazana, gdyż mogłyby z tego wyniknąć wielorakie negatywne konsekwencje, w tym w postaci wtórnej niekonstytucyjności”*. Tym samym Trybunał Konstytucyjny wyraźnie zaakcentował konieczność odpowiedniego czasu potrzebnego na utratę mocy obowiązującej przepisów b.t.e. Analogicznie zwrócił na to uwagę w zdaniu odrębnym do uzasadnienia Sędzia Tuleja wskazując, że: *„Odraczenie terminu utraty mocy obowiązującej przepisu przez Trybunał Konstytucyjny jest wynikiem ważenia przezeń zasad konstytucyjnych. Trybunał, przyjmując za punkt wyjścia zasadę, w myśl której niekonstytucyjny przepis powinien zostać natychmiast usunięty z systemu prawa, ustala, czy np. względ na ochronę wolności lub praw konstytucyjnych osób, których sytuacja prawna jest ukształtowana przez niekonstytucyjny przepis, nie wymaga zastosowania klauzuli odraczającej. (...). Natychmiastowa derogacja niekonstytucyjnych przepisów, które ingerują w konstytucyjnie chronione prawa dłużników, nie może stwarzać sytuacji prawnej, w której naruszone byłyby z kolei konstytucyjnie chronione prawa innych stron czynności bankowych, niebędących dłużnikami banku (np. zagrożone byłoby odzyskanie wniesionych przez nich depozytów”*.

W związku z powyższym proponujemy wprowadzenie następującej poprawki

Art. 13 otrzymuje brzmienie:

„Art. 13 Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2016 r.”

2. Przepisy intertemporalne

Drugą bardzo ważną kwestią na którą pragniemy zwrócić uwagę Pana Przewodniczącego jest kwestia przepisów przejściowych regulujących kwestię spraw skierowanych na drogę postępowania sądowego (gdzie został złożony wniosek o nadanie klauzuli wykonalności tytułowi egzekucyjnemu) a w których w chwili utraty mocy obowiązującej przez przepisy w zakresie bankowego tytułu egzekucyjnego nie zostało zakończone postępowanie. Zgodnie z obecnym brzmieniem tego przepisu wszelkie postępowania w sprawie o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu wszczęte i niezakończone przed dniem wejścia w życie ustawy **podlegają umorzeniu**. Rozwiązanie to prowadzi do pokrzywdzenia wierzycieli, ponieważ uniemożliwia się im dochodzenie roszczeń na drodze postępowania przewidzianego dotychczas w ustawie, gdzie były zobowiązane do poniesienia kosztów tego postępowania. Należy również zwrócić uwagę, że skierowanie sprawy na drogę postępowania o nadanie klauzuli wykonalności nawet w dniu dzisiejszym nie daje pewności zakończenia tej sprawy przed wejściem w życie projektowanych przepisów, ponieważ termin trzydniowy na nadanie przez sąd klauzuli wykonalności przewidziany w art. 781¹ Kodeksu postępowania cywilnego, jest terminem instrukcyjnym, w związku z czym sąd może go przekroczyć, co do zasady bez żadnych negatywnych konsekwencji dla sądu, natomiast dla wierzyciela oznacza to z mocy ustawy umorzenie postępowania, co zostanie przez sąd wyłącznie stwierdzone postanowieniem o umorzeniu postępowania. Ze względu na powyższe proponujemy, zmianę projektowanego art. 11 ust. 1 ustawy, poprzez nadanie mu następującego brzmienia:

„Art. 11. 1 Postępowanie w sprawie o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu wszczęte i niezakończone przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy toczy się według przepisów dotychczasowych.”

Takie brzmienie przepisu przejściowego, pozwoli zakończyć sprawy będące w toku, tym samym gwarantując wierzycielom pewność prawa, która jest także prawnie chronioną wartością konstytucyjną i powinna być brana pod uwagę w trakcie opracowywania nowych rozwiązań legislacyjnych. Warto przypomnieć, że Trybunał Konstytucyjny uzasadnieniu wyroku z dnia 14 kwietnia 2015 r. o sygn. akt. P 45/12 wskazał, że: „*Ustawodawca powinien przeprowadzić w tym zakresie odpowiednie analizy i wybrać optymalne rozwiązanie, ważąc interesy banków jako wierzycieli, ich dłużników oraz państwa, którego sądy rozstrzygają sprawy sporne (...) W szczególności konieczne jest wydanie odpowiednich przepisów intertemporalnych, które uregulują sposób zakończenia spraw wszczętych wydaniem b.t.e. na podstawie zakwestionowanych przepisów przed utratą ich mocy obowiązującej.*”. Tym samym takie kompleksowe przepisy intertemporalne, zapewniające ochronę istniejących stosunków prawnych, wypełnią postulaty Trybunału Konstytucyjnego, sformułowane w tym zakresie, wyrażone w ustnych motywach uzasadnienia wyroku.

3. Restrukturyzacja zobowiązań – proponowany art. 75c do ustawy Prawo bankowe.

W ocenie Związku Banków Polskich dodanie do Prawa bankowego nowego przepisu art. 75c obniży dyscyplinę płatniczą dłużników banków, ponieważ przepis ten stworzy pole do nadużyć przez nierzetelnych dłużników. Przepis w obecnym brzmieniu może stanowić zachętę do nadużyć również dla tych dłużników banków, którzy obecnie w terminie spłacają swoje zadłużenie, co wiąże się ze zwiększeniem ryzyka opóźnień w spłacie kredytów. W konsekwencji takie rozwiązanie może doprowadzić do zachwiania bezpieczeństwa sektora bankowego, co może mieć dalej idące skutki dla gospodarki kraju.

Jednocześnie zwrócić należy uwagę, że aktualnie sytuacja prawna związana z działaniami restrukturyzacyjnymi uległa zdecydowanej poprawie. Od kilku miesięcy funkcjonują radykalnie zliberalizowane przepisy o upadłości konsumenckiej, na których podstawie w przeciągu kilku miesięcy uchwalono kilkaset upadłości konsumenckich, a w odniesieniu do przedsiębiorców właśnie uchwalono kompleksową ustawę Prawo restrukturyzacyjne, która będzie stanowić fundament restrukturyzacji przedsiębiorców. W świetle tych regulacji proponowana zmiana Prawa Bankowego (art. 75c) jest nieuzasadniona i prowadzi do niespójności z dopiero co uchwalonymi na wniosek rządu przepisami ustawy Prawo restrukturyzacyjne. Należy wskazać, że podmioty wymienione w art. 4 ust. 1 Prawa restrukturyzacyjnego mają możliwość same rozpocząć restrukturyzację w ramach jednego z czterech postępowań przewidzianych w ramach tej ustawy (postępowanie o zatwierdzenie układu, przyspieszone postępowanie układowe, postępowanie układowe, postępowanie sanacyjne). W chwili obecnej brak jest uzasadnienia dla rozwiązania w którym bank będzie musiał proponować restrukturyzację zobowiązań podmiotom, którym ustawodawca daje znacznie szerszą możliwość restrukturyzacji w ustawie Prawo restrukturyzacyjne. Uchwalenie w prawie bankowym szczególnego przepisu dotyczącego restrukturyzacji podmiotów do których znajduje zastosowanie ustawa Prawo restrukturyzacyjne oznaczałoby założenie jeszcze przed wejściem w życie tej ustawy, iż ustawa ta nie została właściwie przygotowana.

Ponadto w ustawie przewiduje się nowelizację art. 75 ust. 1 Prawa bankowego poprzez wskazanie, że *w przypadku niedotrzymania przez kredytobiorcę warunków udzielenia kredytu albo w razie utraty przez kredytobiorcę zdolności kredytowej bank może, z zastrzeżeniem art. 75c, obniżyć kwotę przyznanego kredytu albo wypowiedzieć umowę kredytu*. Proponowana zmiana, polegająca na wykreowaniu po stronie banków każdorazowego obowiązku badania przesłanek z art. 75c Prawa bankowego i przeprowadzenia restrukturyzacji zadłużenia klienta, nie znajduje uzasadnienia, bowiem nie wszystkie przesłanki niedotrzymania warunków udzielenia kredytu związane są z brakiem spłaty zadłużenia (mogą np. dotyczyć braku ustanowienia zabezpieczenia we właściwym czasie wskazanym w umowie.).

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 14 kwietnia 2015 r., stwierdzający niezgodność art. 96 ust. 1 i art. 97 ust. 1 Prawa bankowego, w żadnej mierze nie powinien stanowić asumptu do zmian, które w istocie będą powodować demontaż podstawowych zasad Prawa bankowego tj. uzależnienia udzielenia kredytu od posiadania przez kredytobiorcę zdolności do jego spłaty, a także obowiązku lojalnego zachowania się kredytobiorcy - spełnienia warunków wskazanych w umowie względem banku. Bank zarządza w swej działalności środkami powierzonymi mu przez innych klientów, dlatego też obecna konstrukcja art. 75 Prawa bankowego ma głębokie uzasadnienie systemowe i aksjologiczne.

Co więcej, obecnie w Sejmie prowadzone są prace nad poselskim projektem ustawy *o szczególnych zasadach restrukturyzacji walutowych kredytów mieszkaniowych w związku ze zmianą kursu walut obcych do waluty polskiej oraz o zmianie niektórych ustaw* (druk nr 3660), który również dotyka zagadnień restrukturyzacji umów kredytu. Mając powyższe na względzie, postuluję się rezygnację z wprowadzania zmian w Prawie bankowym, które nie wynikają wprost z wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 14 kwietnia 2015 r., tak by prowadzone w Sejmie prace nie regulowały tożsamyh obszarów w odmienny sposób, powodujący konieczność ustalania wzajemnych zakresów oddziaływania.

Przedstawiając niniejsze stanowisko Związku Banków Polskich, wyrażam nadzieję, że zostanie ono wzięte pod uwagę w toku prac legislacyjnych i przyczyni się do wypracowania jak najbardziej precyzyjnych rozwiązań, w szczególności odpowiadających literalnie uzasadnieniu pisemnemu wyrokowi Trybunału Konstytucyjnego oraz biorących pod uwagę słuszne interesy osób składających depozyty w banku (deponentów).

Z wyrazami szacunku
Jerzy Baido